

W-1302-0001 – Definitie waterstand, waterpeil, waterhoogte

<i>algemeen</i>		<i>onderdeel:</i>	
Publicatiedatum	18-4-2013	impact:	Middel
versienummer	0.5		
Status	definitief		
Fase update procedure			
Notitie van aandacht	Zonder wijzigingen definitief geworden.		

<i>inhoud</i>	
Werkproces:	Hydrologie
Kennisgebied	Monitoren
Betreft:	Duidelijkheid geven over het gebruik van waterpeil, waterstand en waterhoogte.
RfC nummer:	W-1302-0001
Titel:	Definitie waterstand, waterpeil, waterhoogte
Omschrijving aanvraag:	Op 28 augustus is er een vraag binnengekomen duidelijkheid te geven over het juiste gebruik van de termen waterpeil en waterhoogte. Door het ihw is waterstand in die vraag meteen meegenomen.
Impact standaard:	Aquo-lex

<i>indiening</i>			
Naam indiener:	A. Mink	Organisatie	Rijkswaterstaat DID
Datum indiening:	28 / 08/ 2012	Functie en werkgebied indiener	

<i>proces</i>			
Start consultatie 1:	april / mei 2013	Toelichting:	
Start consultatie 2:	Nvt	Toelichting:	
Datum definitief	juni 2013	Toelichting:	
Datum doorvoeren	juli 2013	Toelichting:	
Advies IHW	doorvoeren		

Indienen	Consultatie 1	Consultatie 2	Definitief	Doorvoeren	Cyclus
juli/augustus	oktober/november	januari/februari	april/mei	juni	Update Groot
juli/augustus	oktober/november		december	december	Update Middel
januari/februari	<u>april/mei</u>		juni	juni	Update Middel

Inhoudsopgave

W-1302-0001 – Definitie waterstand, waterpeil, waterhoogte	1
1.1 Aanleiding en Achtergrond	4
1.2 Reikwijdte	4
1.3 Opbouw wijzigingsvoorstel	4
2 Wijzigingsvoorstel	5
2.1 Motivatie.....	5
2.2 Wijzigingen op Aquo-lex	7
3 Businesscase	9
3.1 Voordelen.....	9
3.2 Afbakening	9
3.3 Impact	9

Inleiding

1.1 Aanleiding en Achtergrond

Op 28 augustus 2013 kwam er op de servicedesk bij het IHW een vraag binnen over het juiste gebruik van de termen waterstand, waterpeil en waterhoogte en welke van deze termen de voorkeur heeft. Deze vraag is geregistreerd onder nummer 1208-0466.

Daarnaast werd er de opmerking gemaakt dat de term waterstand wel veel gebruikt wordt, maar ontbreekt als term.

1.2 Reikwijdte

De wijziging betreft een wijziging op Aquo-lex.

1.3 Opbouw wijzigingsvoorstel

Motivatie wijzigingsvoorstel en het voorstel voor de door te voeren wijzigingen in Aquo-lex.

2 Wijzigingsvoorstel

2.1 Motivatie

Analyse

In definities en toelichtingen komt peil 100 keer voor, waterstand 260 keer en waterhoogte 167 keer. Een oefening om een voorkeur hierin aan te brengen ziet er soms wat geforceerd uit, het leidt ook tot rare constructies; 'hoogte van de (...)hoogte' en 'peil van het (...)peil'. Daarnaast is in veel gevallen peil het geëigende begrip. Met name als het over peilgebieden, streefpeilen etc. gaat ligt voorschrijven van het gebruik van 'waterhoogte' of 'waterstand' niet voor de hand.

Binnen UM-Aquo Metingen is voor de naam van de grootheid gekozen voor 'waterhoogte'. Het is destijds gezien als meest geschikte term omdat het de relatie met een grootheid 'hoogte' en een waarde ten opzichte van een referentievlak het beste benadrukt. Verder is het vanuit standaardisatie een slecht idee om hetzelfde fenomeen in de werkelijkheid met meerdere verschillende codes uit te wisselen. In de uitwisseling kan daarom alleen gebruik worden gemaakt van de grootheid 'waterhoogte'

De beschrijving van de term peil met zijn synoniemen luidt:

Definitie

kortstondig gemiddelde van de hoogteligging van de waterspiegel t.o.v. een referentievlak, zoals NAP.

Toelichting

In plaats van waterstand wordt "Peil" veel gebruikt voor vaste vergelijkingshoogten zoals NAP, en voor nagestreefde waterstanden zoals zomerpeil.

Synoniem

waterstand | waterhoogte | waterniveau | waterpeil

Afkorting

h | WATHTE

De volgende opmerkingen kunnen worden gemaakt bij de huidige beschrijving in Aquo-lex:

- De termen genoemd onder synoniemen zijn niet los opgenomen omdat het volledige synoniemen van elkaar zijn.
- De afkorting WATHTE verwijst naar de code van grootheid waterhoogte. Deze grootheid (waterhoogte) is net als de andere synoniemen niet als losse term binnen Aquo-lex gedefinieerd. Een foutje in Aquo-lex is, dat WATHTE als *afkorting* is opgenomen in plaats van *code*.
- De toelichting volgt niet logisch uit de definitie. Waterstand en peil dienen in volgorde om te draaien. Het gedeelte over peilen dient een ander doel en dient in een aparte zin te staan.
- De afkorting 'h' is eigenlijk een *symbool* die voorkomt in de woordenlijst van de NHV (Nederlandse Hydrologische Vereniging) en is binnen de hydrologie als algemeen geldend verklaard om de waterhoogte te representeren. Dit soort symbolen worden in Aquo-lex als afkorting bij een term weergegeven. Wellicht dat op termijn dit soort symbolen onder de noemer *symbool* in plaats van *afkorting* zullen worden vastgelegd.

Tot slot leidt het gebruik van het ene woord of het andere niet tot een andere betekenis van de woorden. In de definities en het gebruik van de termen komt duidelijk naar voren dat het in alle gevallen een afstand tot een referentieniveau betreft.

Conclusie

Waterstanden, waterpeilen en waterhoogten zijn volstrekte synoniemen van elkaar. Het is niet logisch om bij streefpeilen, peilgebieden etc. het gebruik van de term '(water)stand' voor te schrijven. Idem is de term waterstand een volledig gerechtvaardigde term en het ligt niet in de reden om '(water)peil' als de te gebruiken term voor te schrijven. Het ligt wel voor de hand dat de schrijver van een document één keuze maakt en zich daar zo veel mogelijk aan houdt.

Soms komt het voor dat er wel wordt aangegeven welke term de voorkeur geniet. Er wordt dan een Use – Use for relatie tussen de termen gelegd. In dit geval is er echter geen voorkeur te benoemen en wordt er dus niet voor een dergelijke constructie gekozen.

Bij metingen **moet** er gekozen worden voor één term, waar spreektaal meerdere mogelijkheden biedt en binnen een bepaalde context zelfs een afwijkende voorkeur kan hebben. Omdat de synoniemen in Aquo-lex al bij elkaar staan is terug te vinden dat voor informatie over waterstand, waterhoogte, waterpeil of waterniveau in een uitwisselbestand met meetgegevens gezocht dient te worden op de grootheid 'waterhoogte'.

Er is geen sprake van een mogelijk verkeerd begrip van de termen en daarom zullen er geen wijzigingen in definities doorgevoerd hoeven te worden. Wel is een en ander over de hiervoor genoemde overwegingen in de toelichting toe te voegen. Dit om verwarring bij andere gebruikers van de standaard te voorkomen.

Voorgestelde oplossing

De toelichting bij 'peil' wordt iets herschreven, om logischer uit de definitie van peil te volgen en het niet bestaan van een ('use') voorkeursterm duidelijk te maken;

"Alle onder synoniem genoemde termen zijn volstrekt legitieme synoniemen van elkaar. Er is niet voor te schrijven wanneer een bepaalde term gebruikt dient te worden. Wel is er binnen de context van peilgebieden, streefpeilen etc. een duidelijke voorkeur te noemen voor '(...)peil'. In plaats van (water)peil wordt ook wel 'waterstand' gebruikt voor vaste vergelijkingshoogten zoals NAP. De Aquo grootheid die gebruikt wordt in geautomatiseerde gegevensuitwisseling is 'waterhoogte', code WATHTE. De referentie aan hoogte maakt duidelijk dat het hier om een grootheid ten opzichte van een referentievlak gaat."

2.2 Wijzigingen op Aquo-lex

Begrip	Gewijzigd deel	Oud	Nieuw	Opmerkingen
peil	toelichting	In plaats van waterstand wordt "Peil" veel gebruikt voor vaste vergelijkingshoogten zoals NAP, en voor nagestreefde waterstanden zoals zomerpeil.	Alle onder synoniem genoemde termen zijn volstrekt legitieme synoniemen van elkaar. Er is niet voor te schrijven wanneer een bepaalde term gebruikt dient te worden. Wel is er binnen de context van peilgebieden, streefpeilen etc. een duidelijke voorkeur te noemen voor '(...)peil'. In plaats van (water)peil wordt ook wel 'waterstand' gebruikt voor vaste vergelijkingshoogten zoals NAP. De Aquo grootheid die gebruikt wordt in geautomatiseerde	

			gegevensuitwisseling is 'waterhoogte', code WATHTE. De referentie aan hoogte maakt duidelijk dat het hier om een grootheid ten opzichte van een referentievlak gaat.	
	afkorting	h WATHTE	h	
	code		WATHTE	

Ter info

In komende releases van de website waarmee Aquo-lex wordt ontsloten, wordt de zoek functionaliteit verbeterd. Hierdoor wordt onder andere het zoeken op synoniemen aanzienlijk eenvoudiger.

3 Businesscase

3.1 Voordelen

Gebruikers van de standaard krijgen iets meer duidelijkheid over het gebruik van de termen en hoe deze zich tot elkaar verhouden.

3.2 Afbakening

Aquo-lex.

3.3 Impact

Onderdeel Aquo-standaard	Voorgesteld wijziging	Impact
Aquo-lex	Wijziging toelichting	klein
Domeintabel [naam]	-	
XSD [naam.xsd]	-	
Uitwisselmodel	-	
Parameterlijst	-	
Praktijkrichtlijn	-	

Documentbeheer

Wijzigingshistorie

Datum	Versie	Auteur	Wijziging
2-4-2013	0.1	S. IJzer	initieel document
11-4-2013	0.2	T. Bakker	Tekstuele wijzigingen. WATHTE is code ipv afkorting
15-4-2013	0.3	T. Bakker	Aanpassing h=symbool en dus terechte afkorting

Review intern uitgevoerd

Datum	Versie	Reviewer	Functie
11-4-2013	0.2	T. Bakker	Procesmanager Aquo-standaard
15-4-2013	0.2	H. Lekkerkerk	Informatie coördinator
16-04-2013	0.4	S. IJzer	Acceptatie en check op revisies
18-06-2013	0.5	S. IJzer	Definitief document geen wijzigingen nav ronde 2.

Controle en vrijgave

Datum	Versie	Controleur	Functie
17-04-2013	0.4	H. Lekkerkerk	Informatie coördinator